

آژانس یهود

نوشتة

محمد عبدالرؤف سليم

ترجمة

كاظم نراقى

انتشارات اطلاعات

تهران - ۱۳۸۵

Salim, Muhammad Abd al - Rauf

سلیم، محمد عبدالرؤف

آژانس یهود / نوشته محمد عبدالرؤف سلیم: ترجمه کاظم نراقی. - تهران: اطلاعات، ۱۳۸۵.

۶۵۱ ص.: جدول.

ISBN 964 - 423 - 608 - 4

فهرست نویسی بر اساس اطلاعات فیبا.

عنوان اصلی: Nashat al - wakalah al - yahodiyah li - Filastin mundhu insbahiha wa - hatta qiyam Dawlat Israil, 1922 - 1948.

کتابنامه: ص. ۶۲۱-۶۵۱.

۱. آژانس یهود Jewish Agency for Israel. ۲. فلسطین - تاریخ. ۱۹۱۷-۱۹۴۸ م.
الف. نراقی، کاظم، ۱۳۲۷. مترجم. ب. مؤسسه اطلاعات. ج. عنوان.

۸۴۴ س / DS۱۲۶

۹۵۶/۹۴۰۴

۱۳۸۵

۸۵-۳۴۱

کتابخانه ملی ایران

انتشارات اطلاعات

تهران: خیابان میرداماد، خیابان نفت جنوبی، روزنامه اطلاعات، شماره پستی ۱۵۲۹۹۵۱۱۹۹

تلفن: ۶- ۲۹۹۹۲۴۵۵ تلفن دفتر توزیع و فروش: ۲۹۹۹۲۲۴۲

فروشگاه مرکزی: خیابان انقلاب اسلامی، رویروی دانشگاه تهران، تلفن: ۶۶۴۶۰۷۲۲

آژانس یهود

نوشته محمد عبدالرؤف سلیم ترجمه کاظم نراقی

ویراستار: محمد حسین خسروانی حروف نگار: کافیه بیدج صفحه پرداز: فاطمه خدوائی

طراح روی جلد: رضا گنجی حروف نگاری: چاپی و محاسبی: مؤسسه اطلاعات

چاپ اول: ۱۳۸۵ شمارگان: ۲۱۰۰ نسخه

قیمت: ۳۸۰۰ تومان

شابک: ۹۶۴-۴۲۳-۶۰۸-۴ ISBN: 964-423-608-4

همه حقوق چاپ و نشر برای ناشر محفوظ است. Printed in Iran

فهرست مطالب

۵	پیشگفتار مترجم
۷	پیشگفتار مؤلف
۱۱	درآمد
۲۱	فصل اول: کمیته اجرایی صهیونیستی در امور فلسطین و تأسیس آرانس یهود
۵۵	فصل دوم: آرانس گسترش یافته یهود
۱۱۹	فصل سوم: مهاجرت یهودیها به فلسطین (۳۱-۱۹۲۲)
۱۶۵	فصل چهارم: مهاجرت گسترده یهودیها (۳۹-۱۹۳۳)
۲۲۱	فصل پنجم: مهاجرت مخفی یهودیها به فلسطین (۴۵-۱۹۳۹)
۲۴۷	فصل ششم: انتقال زمین عربها به یهودیها
۲۹۱	فصل هفتم: تلاشهای کنترل انتقال زمین عربها به یهودیها
۳۳۱	فصل هشتم: اسکان مهاجران یهودی
۳۷۱	فصل نهم: مسائله یهودیهای آلمانی
۳۹۹	فصل دهم: کشاورزی و تولید کشاورزی
۴۲۹	فصل یازدهم: صنعت و صنایع
۴۴۹	فصل دوازدهم: کار و کارگر
۴۷۹	فصل سیزدهم: فعالیت بازرگانی آرانس یهود
۴۹۹	فصل چهاردهم: فعالیت نظامی آرانس یهود

۵۴۱	 فصل پانزدهم: فعالیت آژانس یهود برای برپایی کشور در فلسطین
۵۷۱	 فصل شانزدهم: آژانس یهود و جنبش مردمی در فلسطین
۵۹۹	 فصل هفدهم: فعالیت جهانی آژانس یهود برای تشکیل کشور
۶۲۵	 خاتمه
۶۳۹	 منابع

پیشگفتار مترجم

در بررسی تاریخ غمبار فلسطین به نام‌هایی از قبیل دولت انگلیس، بالفور، کمیسر عالی انگلیس در فلسطین، جامعه ملل، سازمان جهانی صهیونیسم، آژانس یهود، دولت آمریکا، سازمان ملل متحد و... برخورد می‌شود که هر کدام از آنها نقشی بسزا در برپایی رژیم اسرائیل ایفاء کرده‌اند. درست است که این دولتها، سازمانها، افراد و... بایکدیگر ارتباطی تنگاتنگ داشته و مکمل یکدیگر بوده‌اند، اما نقش برخی از آنها چشمگیرتر بوده و می‌توانسته‌اند بر دیگران تأثیر بگذارند؛ در این زمینه، نقش آژانس یهود و سازمان جهانی صهیونیسم برجسته‌تر بوده است، زیرا این دو سازمان متولی اجرای طرح یهودی کردن فلسطین بوده، امور انتقال مهاجران یهودی به فلسطین و بسیج حمایت‌های مالی و سیاسی خارجی و داخلی از طرح یادشده را به عهده داشته‌اند. به دنبال برپایی رژیم صهیونیستی، ادارات متعلق به آژانس یهود در فلسطین، به وزار تخانه‌های دولت اسرائیل تبدیل شدند، اما آژانس یهود و سازمان جهانی صهیونیسم همچنان به فعالیت خود در خارج از فلسطین اشغالی ادامه می‌دهند.

کتاب حاضر که پایان‌نامه دکتر ی مؤلف است، بررسی فعالیت‌های گوناگون آژانس یهود در امور فلسطین را شامل می‌شود. هر چند او در رشته اسرائیل شناسی صاحب نظر به حساب می‌آید، اما همانند اکثریت کارشناسان عرب بیشتر بر جنبه «عربیت» مسأله فلسطین تأکید می‌کند تا «اسلامیت»، در حالی که تاریخ فلسطین نشان می‌دهد که مسلمانان داوطلبانه از این سرزمین مقدس دفاع کرده‌اند و حتی استعمار نیز بیشتر از نقش حمایتی مسلمانان هراس داشته

است تا مبارزات داخلی مردم فلسطین. آگاهان نیک می‌دانند که در دوران معاصر نیز آنچه اسرائیل را به پذیرفتن طرح سازش با جناحی از ساف و ادار کرده، قیام اسلامی مردم فلسطین است، چرا که امکان پیوستگی این قیام با خیزش سراسری مسلمانان و واکنش مسلمانان کشورهای دیگر وجود داشته و دارد. انتفاضه که بر پایه عقاید و انگیزه‌های اسلامی استوار است، چنان وحشتی در دل صهیونیست‌ها افکنده که حاضر شده‌اند بخشی از سرزمینهای اشغالی فلسطین در ژوئن ۱۹۶۷ را به طور مرحله‌ای به جناح عرب‌گرا، و نه اسلام‌گرا، تحویل دهند، آن‌هم در مقابل سرکوب جنبشهای اسلام‌گرا.

هرچه شناخت ما از صهیونیسم و طرحهای اسرائیل در منطقه بیشتر شود، آگاهی ما از اهمیت و شکوهمندی نقش مردم مسلمان فلسطین افزایش می‌یابد. مردم مسلمان فلسطین همان مرابطون (مرزداران اسلام) هستند و رویارویی روزمره آنان با صهیونیست‌ها در واقع دفاع از اسلام و مقدسات اسلامی است. حماس، جهاد اسلامی و دیگر گروههای اسلام‌گرا و همچنین ملی‌گراهای با اخلاص، مجاهدان و سربازان خط مقدم رویارویی هستند.

لازم می‌دانم که از جنابان سید احمد هاشمی و جواد یوسف‌زاده که دیدگاهها و رهنمودهای خود را بیدریغ بر من ارزانی داشتند، سپاسگزاری کنم. امید است که این اثر در روشنگری بخشی از طرحهای صهیونیسم در فلسطین و دیگر مناطق جهان برای دانش پژوهان سودمند افتد، و ماتوفیقی الا بالله.

کاظم نراقی

پیشگفتار مؤلف

پژوهش حاضر بررسی فعالیتهای دستگاه اجرایی طرح صهیونیستی یهودی کردن فلسطین را به هنگام قیومت انگلیس بر فلسطین شامل می شود. هر تزل، به هنگام نگارش کتاب کشور یهود، در نظر داشت که این دستگاه شکل شرکی یهودی به خود گیرد. این تصور همچنان در نگرش صهیونیست ها حتی پس از آغاز مذاکرات صهیونیست ها و انگلیس در جنگ جهانی اول نفوذ داشت؛ مذاکراتی که زمینه ساز صدور اعلامیه بالفور شد. این اعلامیه به آن شرکت یهودی مندرج در نخستین پیشنهاد رسمی صهیونیست ها به دولت انگلیس که در ۷ فوریه ۱۹۱۶ ارائه شده بود، اشاره ای نکرد. با وجود این، طرح مزبور پس از صدور اعلامیه بالفور تکامل پیدا کرد، به گونه ای که شکل يك کمیسیون صهیونیستی به ریاست جیم وایزمن به خود گرفت که در اوایل سال ۱۹۱۸، یعنی پس از صدور اعلامیه یادشده، به فلسطین رفت. بعدها این کمیسیون آژانس یهود نامیده شد و سند قیومت وظایف و اختیارات آن را مشخص کرد. تلاش صهیونیست ها ادامه پیدا کرد تا اینکه آژانس یهود در اوت ۱۹۲۲ گسترش یافت و در برگیرنده یهودیهای صهیونیست و غیر صهیونیست شد.

آژانس یهود از زمان تشکیل در سال ۱۹۲۲ تا برپایی رژیم اسرائیل فعالیت داشت. سپس دولت اسرائیل بیشتر وظایف آژانس یهود را به عهده گرفته است، در حالی که آژانس نقشی جنبی در خارج از اسرائیل ایفاء می کند. آژانس یهود نقش اصلی را در آماده سازی برای تشکیل رژیم اسرائیل ایفاء کرد، به طوری که با برخورداری از کمک دولت قیومت، در زمینه های سیاسی،

اقتصادی، نظامی و اجتماعی فعالیت نمود.

پژوهش حاضر با بررسی زمینه‌های فعالیت آژانس یهود و تحول آن آغاز می‌شود. فصل‌های اول و دوم به شکل‌گیری آژانس گسترش یافته یهود اختصاص دارد. سپس در چهار زمینه پی‌درپی جنبه‌های گوناگون فعالیت آژانس بررسی می‌شود:

زمینه اول، شامل تلاش‌های آژانس یهود در مهاجرت است که هدف از این مهاجرت تشکیل اکثریت جمعیتی در فلسطین بود. زمینه دوم، فعالیت آژانس یهود را در انتقال زمین عرب‌ها به مالکیت یهودیها مورد بررسی قرار می‌دهد. در این باره، آژانس یهود تا اواخر دوره قیمومت توانست ۵/۷۶ درصد زمین فلسطین را به مالکیت خود در آورد که بیشتر املاک یهودیها در حاصلخیزترین مناطق فلسطین قرار داشت. املاک یهودیها همچنین ۱۲/۷۸ درصد مساحت زمینهای زیر کشت فلسطین را تشکیل می‌داد.

زمینه سوم، شامل بررسی تلاش‌های آژانس یهود در مورد اسکان مهاجران یهودی در فلسطین است. این زمینه، فعالیت آژانس یهود در بخش اقتصادی (کشاورزی، صنایع و بازرگانی) به منظور ایجاد فرصت‌های شغلی برای مهاجران و کاهش میزان بیکاری در میان یهودیهای فلسطین را شامل می‌شود.

زمینه چهارم، شامل بررسی تلاش‌های سیاسی داخلی و بین‌المللی آژانس یهود در آماده‌سازی برای برپایی رژیم اسرائیل است. اگر مرکز مطالعات فلسطین به مدیریت دکتر انیس صایغ کمک‌های مالی و علمی در اختیار این نگارنده قرار نمی‌داد، انجام این پژوهش امکانپذیر نبود، زیرا اسناد و منابع اساسی این پژوهش در قاهره فراهم نبوده، در حالی که در مرکز مطالعات فلسطین، مؤسسه بررسی‌های فلسطین، دانشگاه آمریکایی بیروت و دانشگاه بیروت وجود داشته است. دکتر انیس صایغ این نگارنده را به مدت شش ماه به عنوان محقق میهمان در مرکز مطالعات فلسطین پذیرفت که در طی این مدت توانستم همه اسناد، گزارش‌ها و یادداشت‌های لازم را برای انجام پژوهش حاضر گردآوری کنم.

به هنگام اقامت در بیروت، از کمک دکتر عبدالعزیز سلیمان نوار نیز برخوردار شدم، زیرا وی به دستور دکتر احمد عزت عبدالکریم، استاد راهنمای این نگارنده، فعالیت علمی مرا پیگیری می‌کرد. با کمک دکتر عبدالعزیز سلیمان توانستم جای بیشتر اسناد مورد نیاز را در مؤسسه بررسی‌های فلسطین، دانشگاه بیروت و دانشگاه آمریکایی بیروت پیدا کنم.

پس از بازگشت به میهن، دکتر احمد عزت عبدالکریم، استاد راهنمای این نگارنده، کمک

شایانی در بهره‌برداری از اسناد و گزارشهای گردآوری شده کردند. علاقه‌مندی ایشان به انجام پژوهش حاضر بسیار چشمگیر بود، به‌طوری که بیشتر وقت و تلاش خود را برای این مهم اختصاص داد تا اینکه به اتمام رسید. واللّٰه ولی التوفیق.

محمد عبدالرؤف سلیم

www.ketab.ir